

Riigikogu juhatus

Meie: 08.01.2026
nr 2-5/25-01448-3

**Eesti seisukohad Euroopa Liidu
teadusuuringute ja innovatsiooni
raamprogrammi "Euroopa horisont"
aastateks 2028–2034 kohta**

Austatud Riigikogu juhatus

Edastan Vabariigi Valitsuse 8. jaanuari 2026. a istungil heaks kiidetud Eesti seisukohad järgmiste eelnõude kohta:

- Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse ajavahemikuks 2028–2034 teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogramm „Euroopa horisont“, sätestatakse selle osalemis- ja levitamiseeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) 2021/695, COM(2025) 543;
- Nõukogu otsus, millega kehtestatakse teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi „Euroopa horisont“ rakendamise eriprogramm ajavahemikuks 2028–2034, sätestatakse selle programmi osalemis- ja levitamiseeskirjad ning tunnistatakse kehtetuks otsus (EL) 2021/764, COM(2025) 544

1.1 Eesti toetab Euroopa Liidu teadusuuringute ja innovatsiooni raamprogrammi jätkumist eraldiseisva programmina ka uuel eelarveperioodil. Nõustume raamprogrammi ja Euroopa Konkurentsivõime Fondi rakendamisega ühiste valdkondlike poliitikaakende kaudu, sest see võimaldab innovatsiooniahelat terviklikult toetada. Samas leiame, et raamprogrammi alusel saab rahastada vaid neid tegevusi, mis lähtuvad raamprogrammi eesmärkidest toetada alusteadust, koostööpõhist teadus- ja arendustegevust ning turulähedast innovatsiooni.

1.2 Leiame, et liikmesriikidel peab ka edaspidi olema raamprogrammi, sh tööprogrammide juhtimisel ja rakendamisel oluline roll. Tööprogrammide vastuvõtmisel tuleb kasutada rakendusaktide kontrollimenetlust, milles liikmesriikide arvamus on Euroopa Komisjonile siduv.

1.3 Eesti peab oluliseks, et raamprogrammi teadus- ja innovatsiooniprojektide ning -algatuste rahastamisotsused põhinevad sõltumatul eksperthinnangul, mis tagab, et raamprogrammist toetatakse vaid tiptasemel teadus- ja innovatsioonitegevusi.

1.4 Eesti peab oluliseks, et raamprogrammis osaluse laiendamiseks pakutakse üleminekuriikidele mõeldud meetmepaketti, mis tunnustab nende seniseid edusamme teadus- ja innovatsioonivõimekuse suurendamisel ning toetab selle edasist kasvu. Ühe meetmena tuleb anda üleminekuriikidele võimalus jagada oma kogemust teadus- ja innovatsioonivõimekuse suurendamisel ja struktuursete reformide elluviimisel. Samuti soovime meedet, mis motiveerib üleminekuriikide teadusasutusi ja ettevõtjaid võtma projektides juhtrolli.

1.5 Eesti pooldab kahese kasutusega ja kaitseotstarbelise teadus- ja arendustegevuse toetamist raamprogrammist. Tööprogrammide koostamisel ja teemade valikul peab arvestama julgeoleku- ja kaitsesektori strateegilisi vajadusi ning projektide valikul peab säilima teaduspõhisus. Selleks, et vältida liigset bürokraatiat ning võimaldada teadlastel ja ettevõtjatel keskenduda sisulisele tööle, peab Euroopa Komisjon koostöös liikmesriikidega kehtestama ühtsed julgeoleku- ja andmekaitsemehhanismid teabe kaitsmiseks.

1.6 Eesti peab oluliseks, et Euroopa Teadusnõukogu ja Marie Skłodowska-Curie meetmete puhul säilib teadusvabadus ning poliitiline ja temaatiline sõltumatus, mis on teadusliku tipptaseme eelduseks. Selleks, et Euroopa Teadusnõukogu juhtimine oleks stabiilne ja järjepidev, peab selle presidendi ametiaeg olema pikem kui kaks aastat.

1.7 Eesti toetab raamprogrammist rahastatavate Euroopa partnerluste arvu vähendamist. Peame oluliseks partnerluste ühekordset valimist liikmesriikide osalusel eelarveperioodi alguses, säilitades samas erandjuhtudel võimaluse lisada uusi partnerlusi perioodi jooksul. Partnerlustele kohaldatavad tingimused peavad olema ühetaolised, tagama avatuse uutele osalejatele ning geograafilise ja institutsionaalse mitmekesisuse.

1.8 Eesti ei toeta suurte ühiskondlike väljakutsete lahendamiseks loodud missioonide lisamist uue raamprogrammi struktuuri. Eesti leiab, et põhjendatud juhtudel saab missioonide teadus- ja innovatsioonitegevusi uuel eelarveperioodil toetada raamprogrammi tavapäraste temaatiliste taotlusvoorude kaudu. Samas peaks missioonidega seotud teadus- ja arendustegevuse rahastuse maht raamprogrammis võrreldes praeguse perioodiga vähenema ning missioonide juurutamise ja rakendamise seotud tegevuste raamprogrammist rahastamine ei ole põhjendatud.

1.9 Eesti pooldab nii teadustaristute kui ka tehnoloogiataristute toetamist raamprogrammist. Peame oluliseks, et neid käsitletaks selgelt eristuvate, kuid üksteist toetavate struktuuridena. Tehnoloogiataristute arendamisel tuleb võtta eeskujuks Euroopa teadustaristu strateegiafoorumi (ESFRI) mudelil põhinev otsustusraamistik, mis tagab selge otsustusprotsessi, aitab vältida taristuinvesteeringute killustamist ning kindlustab, et arendused vastavad tegelikele teadus- ja innovatsioonivajadustele. Leiame, et kapitalikulude katmisel peavad kaasrahastuse piirmäärad olema paindlikud, arvestades erinevat tüüpi taristute investeeringuvajadustega.

1.10 Eesti toetab raamprogrammi rakendamise lihtsustamist, sh ühtse rahastusmäära ja kindlasummaliste maksete laialdast kasutuselevõttu tingimusel, et lihtsustamine ei vähenda projektides osalejate võimalusi.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Heili Tõnisson

Valitsuse nõunik

Lisad:

1. Seletuskiri
2. Seletuskirja lisa - kaasamistabel
3. Kaasatud asutuste nimekiri
4. Määruse eelnõu
5. Nõukogu otsuse eelnõu (eriprogramm)

Teadmiseks:

Riigikogu Euroopa Liidu asjade komisjon

Sandra Metste

Sandra.Metste@riigikantselei.ee